

Kaçış Planı

Herhangi bir şekilde aşınası olmadığımız, üretim şekliyle 'iş' kelimesinin hakkını veren, büyük ihtimalle bir yanlışlık sonucu modern zamanlara ait olmuş bir bireyin, kendini kurabildiği ölçüde kurtarabildiği özerk bölgesindeki, zahmetli üretim sürecini izliyoruz. Birbirinden ve konumlandığı mekandan ayrı düşünülmesi zor, bir dizi form, ilişki ve anlatı, içinde yaşadığımız zamanın ritmine ve yapısına uymayan durağanlıklarıyla, izleyenini bir iz sürücüyü dönüştürüyor. Pek de ehli olmayan bir doğada izleri takibe davet ediyor. Seramiğin yüklü mirasını değil sadece malzemesini kullanarak bu izleri bırakan Funda Susamoğlu, yeryüzünde kapladığı alandan aşağılara, derinlere doğru, varlığına dair bir bilgi, bir anlamlandırma yöntemi bulmak üzere ilerlerken aslında hep aynı masanın başındaydı. Tüm dönüşümün yaşandığı, Arazi'nin tam merkezindeki masa, hiç durulmayan bu masa, yazının da hareket noktası olacaktı kuşkusuz. Biçim ve biçimlendirmeye dair sürecin tanımlandığı bir anda, bir deneyim olarak masa, öncesi ve sonrasıyla yapmak eyleminin gerçekleştiği önemli bir yer. İçinde mutlaka bir masanın olduğu, gündelik gözlerle bakınca içinde ıvır zıvır, türlü nesne ve bilginin biriktiği atölye de bir sanatçı için esneyebilen, farklı zamanlarda farklı kılıklara girebilen akışkan bir mekan. Orada mahkumlukla son kerteadaki özgürlük hissi kolkola; bir kaçış yeri olduğu kadar içine girer girmez düşülen bir çukur aynı zamanda...

Arazi sergisinde bu alan, ve buradaki deneyim büyüüp tüm bir üretimi kendi üzerinden okunaklı bir hale getirerek galeriye yayılıyor. Atölyedeki deneyim, sergi olduktan, nesnelere ayrıştıktan sonra bile okunabilen bir temel bilgi. Buradan gelip, galeri mekanına yerleşen, istila ettiği oranda özgürleşen herşey atölyenin galerideki bir izdüşümü.

Sanatın ve sanatçının global ölçekte sürekli seyahat ettiği, seyahatin ve hareketliliğin yeni bir üretim formu haline geldiği zamanlarda, tanımlı-sınırlı bir alanda kalma arzusu –veya zorunluluğu- elbette alternatif olasılıklar sunacaktı. Sözkonusu atölye deneyiminin, gerekliliğinin tartışması bile çoktan bitmiş, beceriye dayalı yapma eyleminden bağımsız düşünülmesi gerekiyor. Günümüz üretim ve dolaşım biçimlerinin hızıyla ters düşen bu yaklaşım, aslında kapitalist ideolojinin tüketim fikrine ve yarattığı insan tipine de direnir. Bu süreçte, elle yapmaya ısrar ederek, sabırla oluşturduğu ifade dağarcığıyla Susamoğlu, görsel bir doğaçlama yapar. Atölyede gerçekleşen bu doğaçlama sürecinde, içsel ve sadece o ana ait çevresel şartlar şekillendirmedeki en belirleyici unsurlar olur. Kendi sürecinden beslenen bu sanatsal pratikle, öngörülmemiş bir seri yeni düşünce örüntüleri, yeni yapılar, ilişkiler ve en önemlisi yeni hareket yolları keşfeder. Teknik hakimiyet ve sezgisel hareket kabiliyeti, bu keşif döngüsünün verimini belirleyen en önemli etmenlerdir.

Nesnelerin, yöntemlerin, sürekli konuştuğu ve kendini duyurmak için sırasını beklediği bu düzeneği yönetmek, doğaçlamak, malzemeyle inatlaşmak ve dikte edileni değil tam da olması gerekene, gerektiği kadar dokunmak uzun bir çalışma ve araştırmayı en önemlisi sabır ve inadı gerektiriyor. Görüntünün egemenliğinin tartışılmaz olduğu günümüzde elle yapmaya ısrar eden kişi bir direnç noktası değil miydi?

Susamoğlu, modern insanın güncel yaşam deneyimine, kendine has dertlerine kulak bile asmayıp gerisin geriye yürüyor. Yol boyunca sofistike dertleri indirgeyip kendini (ve bizi) meselenin en kaba haliyle yüzleştiriyor. Nihayetinde bu bir mücadeleydi; en başından beri. Bu vahşi arazide hayatta kalmak için ölçülü, biçili, hesaplı yaşamak; titizlikle izlenen yöntemlerle küçük patikalar yaratmak gerekiyordu. El yordamıyla yolunu bulmak için ağır eldivenler kuşanmak, iş görecekt aletlerin söylediklerini, ölçüp biçtiklerini duyabilmek gerekiyordu. Bu patikalarda ileri, bazen de geri geri yürünüyor; ama illa ki yürünüyor. Giyilen botlar batağa sapsansa da, toprağa gizlense de yürünüyor. Hayatta kalmak için gerekli olan sürekli hareket halinde olmak. İlerlemek için değil, sadece süreci işlemek için. Çizmek, kayıt altına almanın, bir fikri görünür hale getirmenin en ilkel ve en etkin yollarından biri. Galeri mekanında bölümlerine ayrılmış yaşam ünitelerinde, süreçler farklı yönere doğru yol alıyor. Kile çizmek, pişirerek yüzyıllara sabitlemek seramik malzemenin kendi tarihinin getirdiği bir olanak ve bilgi. Bir anlamda tüm sürecin görsel bir envanterini de çıkaran bu bilgi tabletleriyle, yüzey üzerine kazınmış desenler, bildiğimiz anlamda doğayla(arazi), atölyenin doğası arasında çapraz bağlar kurarak bütünleniyor.

Bu aralıkta oluşan melez yapılanmalar bizi galerinin diğer bölümlerinde biçim kazanmış halleriyle bekliyorlar.

Sergide izleyiciyi karşılayan Kara Kutu yerleştirmesi sona dair olanları değil, başlangıcın kaydını tutuyor. Üretim sürecini samimiyetle gözler önüne sererken, kişisel aydınlanma anlarının dönemeçlerini sabitliyor. Alet İşler, giyinip kuşanıp başına gelecekleri beklerken hazırlıklı olmakla ilgili. Herşey sessizce sırasını beklerken sürecin gidişatını tayin edecek keskin karar anlarındaki hareketi belirleme cesaretini gösteriyor. Kamp ve Sel, yalıtılmış bir biçimde, sürekli hareket halinde olarak hayatta kalmaya çalışmanın ve daha önemlisi buna mecbur olmaya kederlenmek yerine bu durumla başatmenin verimli yollarının bir araştırması... Her yer yavaşça suyla dolarken gözünü kırpmadan, nefesini tutmadan bekleyebilmenin hikayesi. Olası tüm aksilikleri baştan kabul etmenin olgunluğu ve erdemi.

Funda Susamoğlu'nun Arazî'sinde, yabancı doğada, bir ıssızlıkta hayatta kalmanın yollarını aramanın ve bulmanın gösterişten uzak sürecine şahitlik ediyoruz. Bu etkileşim, uzaklaştığımız kendi doğamıza ilişkin bilgilerin yenilediği, büyüdüğü, yepyeni kişisel alanlar oluşturma ihtimalleriyle dolu. Varoluşunu anlamlandırmaya dair bilgi toprağa kaydolurken, izleri takip edebilenler incelikle hazırlanmış kaçış planına ulaşıyor.

The Escape Plan

We are exploring the laborious production process of Funda Susamoğlu, who seems to have been accidentally thrown into this modern world, where she struggles to construct herself in order to rescue her autonomy. The toilsome process is unfamiliar, and yet, clearly does justice to the meaning of "work" . It is impossible to separate the works from each other and consider them outside of their site-specificity. The artist turns the viewers into trackers through a series of forms, relations and narratives that don't belong to the fast pace and structure of our times. We are invited to continue following the traces in an environment that is far from tame.

Not the legacy but only the materiality of ceramics is utilized to leave this trace. Funda Susamoğlu has found refuge always at the same table where she delves into the depths of her understanding in search of clues pointing to her existence and new processes of sensemaking. At the center of Land, where all transformation takes place, is an unsettling table that, of course, is also the departure point of this text. The experience of the table encompasses the before and after, and more importantly, the actuality of the making itself. The studio is a fluid place that constantly changes skin and the table is always present and witness. Throwing a daily glance, trivial objects and ideas of different sizes live side by side in this flexible space. There, a sense of imprisonment and freedom reside in unison; it is a place of escape as well as a pit that one falls upon entering.

This space and the experience within is manifest in the exhibition Land through the entirety of the production that settles in the gallery. Even after the installation is completed and art is distributed among its objects, the experience of the studio is readily visible as an essential information pertaining to the exhibition. Anything that travels from the studio finds reflection in the gallery, and each piece becomes freer as it invades the space.

In a world where artists and art travel on a global scale, and where this quality reflects on art, the desire to remain in a limited-defined space offers alternative opportunities. This experience of the studio must be perceived independent of a debate, which has been long gone, around its necessity and the importance of skills. Such an approach clearly contradicts today's production and distribution techniques, and resists consumerist ideas and individuals living under a capitalist ideology. Susamoğlu insists on using her hands and patiently builds a vocabulary of expressions that turn into a visual improvisation. Personal and environmental circumstances of the production process constitute the main elements of this

improvisation that takes place in the studio. This artistic practice that is nurtured by its own process produces new idea patterns, foundations, relations, and most importantly, new paths of movement. This cycle of discovery is continually fueled by a mastery over skill and the artist's intuitive judgment. Susamoğlu's work requires great patience and commitment in a process that involves multiple dialogues between many objects and methods, as well as, researching, managing, improvising and challenging the materials at hand. One has to disregard any impositions and play with the material just enough so that nothing is excessive and/or deficient.

Isn't the artist who persistently utilizes her hands and skill a point of resistance in today's scene where visual end product is the absolute sovereign?

Susamoğlu tucks away ordinary experiences, daily troubles and complicated stories in order to face the real harsh matter. In the end, this is a struggle since the beginning. To be able to survive in this wild land, one has to carefully deliberate all the odds and possibilities, and meticulously create paths of one's own. The ear has to be attuned to the sounds of the tools, regardless of which way one walks on her paths, forward or backward, reverse or sideways. Even if the boots get stuck in the swamp the artist keeps walking. The key is to be constantly moving, not necessarily forward; one just has to keep the meter running.

To draw is the most primal and effective way of recording, and rendering an idea visible. In life support units distributed across the gallery space, the processes move in different directions. To draw on clay and to fire it is a centuries-old opportunity to fix time and its circumstances. In a way, ceramics are knowledge tablets that cross relate the patterns and nature (land) with studio environment. Hybrid structures that are formed in this net await us in various rooms in the gallery.

The work Blackbox welcomes the viewer and instead of narrating the end, it records what had happened in the beginning. The production process manifest in its bare form pays witness to a particular period of personal enlightenment.

Toolwork is about dressing up in full gear, anticipating and preparing for the events to unfold. Everything quietly waits for its turn and the artist attempts to record the movements that occur at sharp moments of decision-making.

Camp and Flood explore constructive ways of dealing with existence and its obligation without constant lament. The strength of not blinking an eye and not holding one's breath as the water keeps rising is a metaphor for all that is at the center of Camp and Flood's narration. The wisdom and maturity of accepting all troubles from the get-go...

In Funda Susamoğlu's Land, we witness the humble process of the artist's constant struggle and search to find ways of survival. This interaction gives birth to new possibilities of understanding ourselves and our nature, through renewing our knowledge and expanding our personal and mental spaces. As the earth registers information pertaining to survival, people who are able to follow the traces manage to acquire this deliberated escape plan.

Burçak Bingöl
İstanbul, 2012